

تأثیر فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مجید مرادی^۱

داود گرجی زاده^۲

میترا حاجی پور^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹

چکیده

فرهنگ سازمانی روح سازمان را منعکس می کند و پایه ارتباطی اعضای سازمان با موضوعات بیرونی است. یک سیستم اطلاعات حسابداری در برگیرنده مجموعه ای از فعالیت های مرتبط، اسناد و مسائل فناورانه هستند که به منظور جمع آوری، پردازش و گزارش دهی اطلاعات برای اهداف تصمیم گیری مدیران طراحی می شوند. هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی بود. این تحقیق از نظر روش جمع آوری داده ها از نوع توصیفی-همبستگی می باشد. جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل تمامی کارمندانی با بیش از ۳ سال تجربه کاری/مدیران دپارتمان، مدیران اجرایی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشند که حجم جامعه آمار ۳۵۴۰ نفر می باشد. نمونه پژوهش حاضر به وسیله نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس با اندازه نمونه ۳۵۱ (با توجه به جدول مورگان) انتخاب شده است. پرسشنامه پژوهش حاضر برگرفته از پژوهش وان دونگ ها (۲۰۲۰)، بود. همچنین به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از روش مدل سازی معادلات ساختاری با نرم افزار پی ال اس ورژن ۲.۲ استفاده شد. با توجه به نتایج تحقیق، بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. و همچنین بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی رابطه معنی داری وجود دارد.

واژه های کلیدی: فرهنگ سازمانی، سیستم اطلاعات حسابداری، عملکرد عملیاتی.

۱ گروه حسابداری، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران (نویسنده مسئول) m.moradi@hnhk.ac.ir

۲ گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ساوه، ساوه، ایران. d.gorji@hnhk.ac.ir

۳ گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ساوه، ساوه، ایران. hajipour.m@hnhk.ac.ir

۱- مقدمه

فرهنگ سازمانی به عنوان یک راهنما برای کلیه فعالیت های یک سازمان در نظر گرفته می شود که به موجب آن، اهداف، چشم انداز، مأموریت و برنامه های توسعه سازمان را منعکس می کند (کوارتنگ و آوه^۱، ۲۰۱۸). امروزه برای فعالیت های حسابداری، برای این که سیستم اطلاعات حسابداری به طور هموار، صحیح و با دقت بالا انجام شود، فعالیت سازمان ها باید مبتنی بر مسائل مرتبط با فرهنگ سازمانی باشند (ایندجه و جنگ^۲، ۲۰۱۰). علاوه بر این، وقتی سیستم اطلاعات حسابداری به خوبی کار کند، منبعی از اطلاعات با کیفیت را برای فعالیت تجاری یک سازمان فراهم می کند، که موجب رشد و کارآمدی عملکرد یک سازمان می شود (کاولکین^۳، ۲۰۰۳؛ هوپ و فراسر^۴، ۲۰۰۳).

چارچوب نظری

فرهنگ سازمانی موضوع مهمی برای بقاء و پیشرفت هر سازمان است. فرهنگ سازمانی روح سازمان را منعکس می کند و پایه ارتباطی اعضای سازمان با موضوعات بیرونی است (دیل و کندی^۵، ۲۰۰۰؛ دنیسون^۶، ۱۹۹۰؛ شین^۷، ۱۹۹۰). این فرهنگ سازمانی متداول ترین ویژگی است که توسط هر یک از اعضا هنگام کار در سازمان حاصل می شود، که مسئله اصلی ناشی از تأسیس سازمان و ارزش های بدست آمده هنگام غلبه بر مشکلات در طول عملیات است (اینه، تاپانگ، و اوکت^۸، ۲۰۱۴). بطور کلی می توان فرهنگ سازمانی را به عنوان مجموعه ای از رسومات، تجارب و احساسات که به طور کلی پذیرفته شده اند، تعریف کنیم (استوکس و هریسون^۹، ۱۹۹۲). عملکرد عملیاتی سازمان به طور گسترده در مطالعات مدیریت مورد بررسی قرار می گیرد. دیدگاه های متفاوتی در تعریف عملکرد عملیاتی سازمان وجود دارد. بر اساس مطالعه ریچارد و دیوینی^{۱۰} (۲۰۰۹)، عملکرد عملیاتی یک سازمان شامل سه موضوع اصلی مربوط به عملکرد عملیاتی سازمان است:

(۱) عملکرد مالی (سود، ROA یا ROE).

(۲) عملکرد محصول در بازار (فروش یا سهم بازار).

(۳) بازده سهامدار (سود سهامداران یا ارزش افزوده اقتصادی).

¹ Kwarteng & Aveh

² Indeje & Zheng

³ Caulkin

⁴ Hope & Fraser

⁵ Deal & Kennedy

⁶ Denison

⁷ Schein

⁸ Inah, Tapang, & Uket

⁹ Stokes & Harrison

¹⁰ Richard and Devinney

به منظور سنجش عملکرد یک شرکت، اصلی‌ترین شاخص در متن صورتهای مالی شرکت انتشار یافته و در قالب یک رقم سود یا مشتقی از آن همچون سود هر سهم خلاصه می‌گردد و در نگاه اول و عامیانه همیشه گفته می‌شود که: سود بیشتر یعنی عملکرد مطلوبتر؛ اما سرمایه‌گذاران در بازار به این رقم اکتفا نکرده و اطلاعاتی بیشتر و فراتر از اطلاعات مندرج در متن صورتهای مالی برای سنجش عملکرد و ارزشگذاری شرکت مورد استفاده قرار میدهند و عملاً با تعیین قیمت سهام به آن رسمیت می‌دهند. شاخص بازده سهام شرکت که برآیند قیمت‌ها بوده، مصداق بارز ارزیابی سالانه عموم سرمایه‌گذاران و بازار از عملکرد هر شرکتی می‌باشد که تحقیقات زیادی با نتایج متضادی را متوجه خود نموده است. (صیدخانی، محمدی و امینی، ۱۴۰۰)

فلیسیو و همکاران^۱ (۲۰۱۴)، عملکرد عملیاتی سازمان را بر حسب افزایش سود، کاهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری و رقابت‌پذیری قابل قبول در مقایسه با رقبا، تعیین کرده‌اند. آگبونا و هریس^۲ (۲۰۰۰)، معتقدند که عملکرد عملیاتی یک سازمان به شکل افزایش پیوسته تراز مالی و سهم بازار از سوی سازمان در آن تجارت است. تحقیق در مورد سیستم اطلاعات حسابداری همواره به عنوان یک موضوع مهم در میان بسیاری از محققان مطرح بوده است. یک سیستم اطلاعات حسابداری در برگیرنده مجموعه‌ای از فعالیت‌های مرتبط، اسناد و مسائل فناورانه هستند که به منظور جمع‌آوری، پردازش و گزارش‌دهی اطلاعات برای اهداف تصمیم‌گیری کاربران سیستم‌های اطلاعات حسابداری طراحی می‌شوند (هرت^۳، ۲۰۱۳). دامری، گارلی و ریکاردی^۴ (۲۰۱۳)، بر این باورند که سیستم اطلاعات حسابداری به صورت یک واحد یکپارچه از اطلاعات بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده و مرتبط به هم است.

رامنی و استینبرت^۵ (۲۰۰۶)، معتقدند که سیستم اطلاعات حسابداری به عنوان یک سیستم جهت جمع‌آوری، ثبت و پردازش داده‌ها جهت ایجاد اطلاعات برای تصمیم‌گیران محسوب می‌شود. سیستم اطلاعات حسابداری سیستمی است که مؤلفه‌هایی مانند سخت‌افزار، نرم‌افزار، روند‌ها، پایگاه‌های داده و شبکه را یکپارچه می‌کند (استیر و رینولدز^۶، ۲۰۱۱).

دنيسون^۷ (۲۰۰۰)، معتقد است که فرهنگ سازمانی به عنوان مبنای اصلی جهت ایجاد ارزش‌ها و باورها از سوی کارمندان و همچنین مدیران، مشتریان، سهام‌داران، تامین‌کنندگان و دیگران محسوب می‌شود. همچنین بر اساس نتایج تحقیق دنيسون (۲۰۰۰)، فرهنگ سازمانی متشکل از چهار عامل است: ماموریت، درگیر شدن در کار، تطبیق‌پذیری و ثبات. بر این اساس، ماموریت (مسئولیت) به عنوان جهت‌کلیدی جهت

¹ Felício et al

² Ogbonna and Harris

³ Hurt

⁴ Dameri, Garelli, and Ricciardi

⁵ Romney and Steinbart

⁶ Stair & Reynolds

⁷ Denison

توسعه کلیه سازمان ها محسوب می شود، بنابراین هنگامی که سازمان ها دارای مأموریت مشخصی باشند، آنها می توانند به خوبی عمل کرده و به نتایج بهتری برسند، زیرا دارای انگیزه و جهت گیری مشخصی جهت رشد کسب و کار خود هستند (وارتنگ و آوه^۱، ۲۰۱۸). سازمان هایی که به کارمندان خود اختیار بیشتری با استفاده از روحیه تیمی می دهند و به طور مداوم در پی توسعه مهارت های کارمندان جهت انگیزه بخشی به کارمندان جهت مشارکت در فرآیند کار در سازمان هستند، به عملکرد عملیاتی بالاتری دست می یابند (دنیسون ۲۰۰۰؛ فی^۲ و دنیسون ۲۰۰۳). تطبیق پذیری به عنوان توانایی سازمان جهت ایجاد تغییرات داخلی در صورت وجود تغییرات خارجی، است (دنیسون و میشر^۳، ۱۹۹۵). در صورتی که شرکت ها به طور داخلی متمرکز شوند، با مشکلاتی در انجام نیازهای خارجی بازار مواجه می شوند، بنابراین تضمین توانایی جهت ایجاد تغییر و شناخت مشتریان اهمیت بالایی دارد (وارتنگ و آوه، ۲۰۱۸). ثبات به معنای وجود مجموعه مشترکی از قوانین برای عملکرد سازمان است که موجب تأثیر گذاری بر ترویج ارتباطات کاری میان کارمندان به شکل واقعی و موثر در کار می شود. سازمان ها به عملکرد عملیاتی بهتری هنگام پایدار بودن این سازمان ها و پیاده سازی مطلوب آنها، دست می یابند (سافولد^۴، ۱۹۹۸). فرهنگ یک سازمان با عملکرد آن مرتبط است و از ابعاد مختلفی عملکرد و کارایی سازمان را تحت تأثیر قرار می دهد. با وجود اینکه مدیر به عنوان یک نفر تصمیم گیرنده نهایی سازمانی است، اما تمامی اقدامات وی در سازمان به فرهنگ سازمانی برمیگردد، در نتیجه میتوان گفت فرهنگ سازمانی به سازمان هویت می دهد (مرادی، ۱۳۹۷).

بر اساس تحقیق مارشال و استینبارت^۵ (۲۰۱۷)، سه عامل تأثیر گذار بر سیستم اطلاعات حسابداری وجود دارند: استراتژی کسب و کار، توسعه فناوری اطلاعات و فرهنگ سازمانی. فرهنگ سازمانی دارای ارتباط مثبتی با سیستم اطلاعات حسابداری است (ایندهج و ژنگ^۶، ۲۰۱۰). جهت ارائه و پیاده سازی یک سیستم اطلاعات حسابداری، شناسایی و شناخت مفهوم، استانداردها و نقاط قوت یک سازمان، اهمیت زیادی دارد. عامل فرهنگ سازمانی به عنوان مبنایی برای بهترین سیستم اطلاعات حسابداری محسوب می شود (وارتنگ و آوه، ۲۰۱۸). فرهنگ نقش مهمی را در ساخت یک سیستم اطلاعات حسابداری استاندارد ایفا می کند (شین، ۲۰۰۴). بنابراین در اظهار نامه های مالی یک شرکت، فرهنگ بر سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر گذاشته و رویکرد های اجرایی تحت تأثیر فرهنگ آن قرار می گیرند (گریش^۷، ۲۰۰۳). سیستم اطلاعات حسابداری به عنوان یک ابزار بهینه جهت بهبود عملکرد عملیاتی یک سازمان ارزیابی می-

¹ Kwarteng & Aveh

² Fey

³ Denison & Mishra

⁴ Saffold

⁵ Marshall and Steinbart

⁶ Indeje & Zheng

⁷ Geriresh

شود (کالکین^۱، ۲۰۰۳؛ هوپ و فریزر^۲، ۲۰۰۳). در مورد یک سازمان با سیستم اطلاعات حسابداری مناسب، کلیه فعالیت های آن موثر واقع می شوند (هوپ و فریزر^۳، ۲۰۰۳). وارتنگ و آوه (۲۰۱۸)، نیز بیان کرده اند که سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی رابطه مثبتی با یکدیگر دارند، به طوری که هنگامی که سازمان دارای سیستم اطلاعات حسابداری مناسبی است، عملکرد عملیاتی سازمان افزایش می یابد.

فرهنگ سازمانی برای توسعه و پیشرفت هر حرفه ای لازم و ضروری است. حرفه و جامعه به تصمیمات اخلاقی شخصی افراد که مبنایی برای مسئولیت عملیات تجاری و یک نظم اجتماعی است وابسته است. اخلاق و رفتار حرفه ای برای حرفه حسابداری مهم است. بدون پذیرش و جلب اعتماد استفاده کنندگان ارائه خدمات از سوی حسابداران بیهوده است. اعتماد به خدمات، تابع اعتماد به ارائه کننده و آن نیز تابع درستکاری و پایبندی به اصول اخلاقی است. با توجه به نقش حیاتی حسابداری در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی جامعه و نیز اهمیت درستی اطلاعات برای سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان اهلاق در حرفه حسابداری عنصری محوری به شمار می آید (حاجیها، ۱۳۹۵). تحولات سال های اخیر در عرصه فن آوری اطلاعات با آثار بسیار گسترده ای بر سیستم های اطلاعاتی حسابداری همراه بوده است. کمتر سازمان یا شرکتی را می توان یافت که بهره گیری از نظام های اطلاعاتی استقرار یافته بر مبنای فن آوری نوین را تجربه نکرده باشد. افزایش رقابت جهانی و تغییرات مداوم در فن آوری پردازش اطلاعات، برای مدیران و حسابرسان مسئول پیاده سازی، ایجاد و نظارت بر معیار داخلی در سازمان، چالش های جدیدی را بوجود می آورد. بسیاری از سازمان ها به دلیل تغییرات سریع رخ داده دریافته اند که تحصیل مهارت های تکنیکی به منظور اعمال سیاستها و رویه ها مشکل می باشد. فن آوری اطلاعات، فرصت ویژه ای را برای حل مسائل تجاری و راهبردی و فنی ارائه می کند. از آنجایی که مهمترین وظیفه یک مدیر گرفتن تصمیمات مختلف در شرایط متفاوت است، در عصری که شرایط ناپایدار رقابتی، محیط بسیار متغیر در مقابل سازمانها قرار داده، تنها عاملی که می تواند سازمان و مدیران را در مواجهه با این شرایط موفق کند داشتن اطلاعات مؤثر و کارآمد است. اطلاعاتی که لازمه تصمیم گیری در شرایط اقتصادی و استراتژیک می باشد. سیستم های اطلاعاتی می توانند چنین اطلاعاتی را در اختیار مدیران و کاربران قرار دهند. سیستم های اطلاعاتی نقش مهمی در زندگی سازمانی نوین داشته و دنیای کسب و کار، تجارت و مدیریت را دچار دگرگونی شگرفی نموده است. در بکارگیری سیستم های اطلاعاتی، مدیران بیش از پیش باید از اثرات ناشی از سیستم ها به سازمان و افراد آگاهی داشته و تدابیر لازم را جهت همزیستی با آنها بوجود آورند. سیستم های اطلاعاتی کارآمد سیستم هایی هستند که زمینه های رشد اقتصادی اجتماعی جامعه خود را فراهم آورده و آن را بطور مؤثر تحت تأثیر قرار داده و پایه های اعتماد به خود را بر مبنای اطلاعات صحیح و درست پی ریزی می نمایند. می توان از شرکت

¹ Caulkin

² Hope & Fraser

³ Hope & Fraser

هایی که از فرهنگ سازمانی درست و مناسب برخوردارند چیزهای زیادی آموخت و سپس برای ایجاد فرهنگ خود اقدام کرد حسابداری مدیریت به نظام‌ها و دانش‌های متنوعی بستگی دارد (کارلوس، آدیلسون و آلبرتو^۱، ۲۰۱۸). یکی از مهمترین این سیستم‌ها که زیرمجموعه سیستم اطلاعاتی مدیریت است سیستم اطلاعاتی حسابداری بوده که به عنوان ابزار مهم تهیه کننده اطلاعات مناسب جهت اتخاذ تصمیم به شمار می‌رود. سیستم اطلاعاتی حسابداری به عنوان مهمترین زیرمجموعه سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت، وظیفه تبدیل داده‌های مالی به اطلاعات مالی را بر عهده دارد. گزارشات مالی سالیانه از مهمترین دستاوردهای این سیستم است که برای گروه‌های مختلفی از استفاده‌کنندگان برون و درون سازمانی در چارچوب مشخصی ارائه می‌شود. گسترش فزاینده و پیچیدگی فعالیتهای اقتصادی از یک سو و لزوم فرآهم آوردن اطلاعات دقیق و وسیع از طریق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری از سوی دیگر به تدوین اصول و ابداع روشها و راه-حل‌های نوین حسابداری و تسریع در دگرگونی شیوه‌های متعارف در چند دهه اخیر انجامیده است.

مطالعه حاضر به درک اهمیت فرهنگ سازمانی و چگونگی تأثیر آن بر عملکرد عملیاتی و سیستم اطلاعات حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کمک می‌کند. مطالعه حاضر کمک می‌کند تا بدانیم چگونه فرهنگ سازمانی در شرکت‌ها بر عملکرد عملیاتی و سیستم اطلاعات حسابداری آنها تأثیر می‌گذارد. مطالعه حاضر ممکن است برای بهبود درک فرهنگ سازمانی در بین مدیران در یک شرکت اهمیت بسزایی داشته باشد. متدولوژی پژوهش حاضر نیز جدید و نو می‌باشد زیرا در پژوهش‌های پیشین از رگرسیون حداقل مربعی دو مرحله‌ای و روش پانل دیتا استفاده شده است ولی در پژوهش حاضر جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده خواهد شد. مولفه‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر در هیچکدام از پژوهش‌های داخلی استفاده نشده است و یا می‌توان گفت هیچکدام از مطالعات قبلی تمامی این مولفه‌ها را یکجا مورد بحث و بررسی قرار ندها است، بنابراین پژوهش حاضر از جهت انتخاب متغیرها و رابطه بین آنها نو و جدید می‌باشد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر برای مدیران شرکت‌ها از جمله شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، می‌تواند موثر واقع شود، همچنین می‌تواند برای سازمان‌هایی که کار آنها مطالعات مدیریتی است و کلیه اساتید، محققان و دانشجویانی که قصد انجام تحقیقات علمی در این حوزه را دارند، موثر واقع شود؛ بنابراین ضرورت پیدا می‌کند تا به بررسی موضوع پژوهش حاضر بپردازیم.

¹ Carlos Yoshikuni, Adilson., Luiz Albertin, Alberto

پیشینه های پژوهش

پیشینه داخلی

علی پور، ملکیان و فخاری (۱۴۰۱)، در پژوهشی به توسعه مدلی جهت ارزیابی کیفیت اطلاعات واحدهای گزارشگر با استفاده از مدل سازی شبکه های تحلیل پوششی داده ها پرداختند. کارایی اطلاعات واحدهای گزارشگر با استفاده همزمان از شاخصها و پیامدهای کیفیت اطلاعات اندازه گیری شده است. نتایج حاکی از تفاوت کارایی اطلاعات واحدهای گزارشگر در مراحل مختلف است که نشان دهنده ضعف دیدگاه سنتی مدل های تحلیل پوششی داده ها در ارزیابی کارایی واحدهای تصمیم گیرنده است. افزون بر این، کارایی واحدها در مرحله شاخصهای کیفیت اطلاعات، بالاتر از کارایی آنها در مرحله تبدیل شاخصها به پیامدهای کیفیت اطلاعات است و کارایی شبکه که حاصل بهینه سازی تمام مراحل مجزای شبکه است، در جایی بین کارایی مراحل قرار میگیرد. از دیگر نتایج پژوهش علاوه بر ارائه یک رقم منحصر به فرد کارایی شبکه، توضیح دلایل ناکارایی شبکه و اجزا و معرفی الگوهای مرجع جهت بهینه سازی ورودیها و خروجیهای هر مرحله و تعیین مسیر دستیابی به مرز کارایی است.

ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۰)، تأثیر ویژگیهای فرهنگ سازمانی بر رابطه مدیریت سود و خوانایی گزارشهای مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۹۰ تا ۹۷ مورد بررسی قرار داده اند. جهت اندازه گیری متغیر فرهنگ سازمانی از پرسشنامه گلوب، متغیر خوانایی گزارشهای مالی از شاخص فوگ و متغیر مدیریت سود از مدل کازینک استفاده گردیده است. نتایج نشان می دهد آینده گرایی، تساوی جنسیتی، قاطعیت، جمع گرایی برون گروهی، جمع گرایی درون گروهی و نوع دوستی بر رابطه مدیریت سود و خوانایی گزارشهای مالی تأثیر دارد. اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت مثبت و غیر معنادار و اهرم مالی مثبت و معنادار بوده است.

عنبری (۱۴۰۰)، بررسی تأثیر رفتار رهبری استراتژیک و فرهنگ سازمانی بر عملکرد و بهره وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج پرداخت. روش اجرای تحقیق توصیفی و پیمایشی بوده و جامعه آماری تعداد ۷۵ نفر از کارکنان سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد بر اساس نتایج حاصله از آزمون رگرسیون تحلیل رگرسیون رفتار رهبری استراتژیک و فرهنگ سازمانی بر عملکرد و بهره وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج ضریب همبستگی چندگانه نشان می دهد متغیر مستقل رفتار رهبری استراتژیک و فرهنگ سازمانی، می تواند ۲۶ درصد از تغییرات بعد عملکرد و بهره وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج را پیش بینی نماید. بر اساس ضرایب بتای استاندارد شده، متغیر مستقل رفتار رهبری استراتژیک و فرهنگ سازمانی، با بتای $\text{Beta} = 0/178$ سهم عمدهای در تبیین عملکرد و بهره وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج دارد. بر اساس تحلیل رگرسیون تبیین رفتار رهبری تأثیر یا نفوذ ایده آل، رفتار رهبری انگیزش الهام بخش، انعطاف پذیری، انگیزه الهامی،

فرهنگ کنترل محور، رابطه بین رهبری استراتژیک ف کنترل محوری، رابطه بین انگیزه الهامی با عملکرد و بهره وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج نشان می‌دهد بین همه متغیرها با متغیر وابسته رابطه موثر و معنا داری وجود دارد.

سیاه‌پور و جامه‌فر (۱۳۹۹)، در پژوهشی به بررسی مسئولیت پذیری اجتماعی و فرهنگ سازمانی با عملکرد بالا در اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان فارس پرداختند. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی می باشد و از نظر ماهیت توصیفی دارد. جامعه آماری پژوهش کارکنان اداره راهداری استان فارس می باشد. که تعداد آنها ۱۵۰۰ نفر می باشد که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۵۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و برای توزیع پرسشنامه از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شد و در نهایت به نتایج در خور توجه دست یافتیم. به منظور تحلیل استنباطی داده‌های جمع‌آوری شده از نرم افزار Smart PLS 2 و روش حداقل مربعات جزئی استفاده شده است.

عبدی‌پور و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به بررسی اثر فرهنگ سازمانی بر اثربخشی حسابرسی عملکرد مدیریت با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری پرداختند. گردآوری داده‌ها از طریق روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل مدیران ارشد، مدیران میانی و کارشناسانی است که شرکت‌های آنها از خدمت حسابرسی عملکرد استفاده نموده‌اند. به دلیل کمبود داده، نمونه آماری برابر با جامعه آماری فرض شده که پس از حذف موارد ناقص برابر با تعداد ۲۱۲ پرسشنامه بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف، کی.ام.او و بارتلت، تحلیل عاملی و معادلات ساختاری استفاده شده است. مناسب بودن شاخص‌های برازش در معادلات ساختاری نشان می‌دهد فرضیه اصلی تحقیق شامل تأثیر فرهنگ سازمانی واحد مورد رسیدگی بر اثربخشی حسابرسی عملکرد مدیریت مورد تأیید است، بدین معنی که فرهنگ سازمانی بر اثربخشی حسابرسی عملکرد اثر معنی‌داری دارد. همچنین نتایج حاصل تأثیر معنی‌دار ویژگی‌های مختلف فرهنگ سازمانی از قبیل تعهد به مشارکت، سازگاری، انطباق‌پذیری و رسالت نیز بر اثربخشی حسابرسی عملکرد مدیریت را نشان می‌دهد.

راه‌پیما و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی ارتباط بین فرهنگ سازمانی و عملکرد مالی کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه فارس پرداختند. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری ۲۰۰ نفر از کارکنان رسمی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه فارس جامعه آماری میباشند. بنابراین نمونه ای با حجم ۱۳۲ نفر بر اساس جدول مورگان تعیین، و پرسشنامه ها بر اساس نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس بین افراد جامعه توزیع شده است. در این پژوهش فرهنگ سازمانی متغیر مستقل و عملکرد مالی متغیر وابسته می باشد. در این راستا از پرسشنامه ی استاندارد پرسشنامه ی فرهنگ سازمانی رابینز (۱۹۹۱)، پرسشنامه استاندارد عملکرد مالی عزیزی (۱۳۹۰) و قرانفله (۲۰۱۴) استفاده گردیده است. روایی پرسشنامه ها از نظر محتوایی حاصل شده و پایایی پرسشنامه ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ تایید گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده از تحلیل عاملی و مدل سازی معادلات ساختاری

در قالب نرم افزار لیزرل استفاده گردیده است. نتایج پژوهش نشان داد بین فرهنگ سازمانی و عملکرد مالی رابطه وجود دارد. بین نوآوری، توجه به جزئیات، توجه به ره آورد، توجه به اعضا، توجه به تیم، جاه طلبی، پایداری و عملکرد مالی رابطه معناداری وجود دارد.

حاجیه و تقی‌زاده (۱۳۹۵)، در پژوهشی به بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با روش‌های حسابداری مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. این پژوهش از نوع کاربردی و به از نظر روش توصیفی-همبستگی است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد فرهنگ سازمانی هافستد و پرسشنامه محقق‌ساخته حسابداری مدیریت است. جامعه آماری مدیران مالی و کارشناسان حسابداری شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که کارکنان ۱۲۱ شرکت به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. در هر شرکت دو پرسشنامه یکی در اختیار مدیر مالی و دیگری در اختیار کارشناس حسابداری قرار گرفت. از ۲۴۲ پرسشنامه، ۸۷ پرسشنامه از مدیران و ۱۰۴ پرسشنامه از کارشناسان جمع‌آوری شد. مقایسه ضرایب همبستگی بین دو گروه نشان داد مؤلفه‌های فردگرایی، فاصله قدرت، مردمنشی، افق کوتاه‌مدت و اجتناب از بی‌اطمینانی در گروه مدیران رابطه مثبت و معنادار با اعمال روش‌های حسابداری مدیریت داشتند. متغیر اجتناب از بی‌اطمینانی بیشترین ارتباط را با روش‌های حسابداری مدیریت داشت. اما در گروه کارشناسان رابطه منفی مشاهده شد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت اعمال و پیاده‌سازی روش‌های حسابداری مدیریت که از ابزارهای مدرن تصمیم‌گیری مدیریت‌اند، به فرهنگ سازمانی شرکت خصوصاً اجتناب از بی‌اطمینانی وابسته است که از منظر دو گروه اعمال‌کننده این روش‌ها متفاوت است.

پیشینه خارجی

ستوده^۱ (۲۰۲۱)، در پژوهشی به بررسی نقش تعدیل‌کننده فرهنگ سازمانی در رابطه بین سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکتهای کوچک و متوسط (مطالعه موردی: شرکتهای منطقه ویژه عسلویه) پرداخت. داده‌های تحقیق به صورت مقطعی در سال ۲۰۲۱ از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شد. فرهنگ سازمانی، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و عملکرد عملیاتی متغیرهای این تحقیق هستند. نمونه آماری مطابق جدول مورگان شماره ۱۶۲ شامل مدیران، کارکنان، کارشناسان حسابداری و متخصصان مالی در این شرکت‌ها انتخاب شده است. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی است و توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و روایی و پایایی داده‌ها با استفاده از آزمون نرمال اسمیرنوف و آزمون یک نمونه‌ای استفاده شده است. یافته‌ها تحقیقات نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی نقش تعدیل‌کننده‌ای در رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکتهای کوچک و متوسط در منطقه ویژه عسلویه دارد. بنابراین، استفاده از

¹ Setoudeh, M

شاخص های فرهنگ سازمانی مانند مشارکت، بی ثباتی، مأموریت و سازگاری می تواند در ایجاد نوآوری ها، فناوری ها و فناوری های نوظهور، علاوه بر تأثیر بر ارتباط بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکتهای کوچک و متوسط، مفید است.

وان دانگ (۲۰۲۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی بنگاه های اقتصادی ویتنام پرداختند. در این مطالعه برای یافتن پاسخ سوالات تحقیق از دو روش کیفی و کمی بر اساس پاسخ های ۳۵۳ پاسخ دهنده که در شرکت های کوچک و متوسط در شهر هوشی مین کار می کنند، استفاده شده است. در بحث گروهی، از متغیرهای مشاهده شده نهایی عوامل فرهنگ سازمانی برای روش کیفی استفاده شده است. در بخش آماری، از ارزیابی پایایی مقیاس آلفای کرونباخ، تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی تأییدی و مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که مأموریت، مشارکت و بی ثباتی در فرهنگ سازمانی تأثیر مثبتی بر سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای کوچک و متوسط در ویتنام دارد. علاوه بر این، مأموریت، مشارکت و تطبیق پذیری در فرهنگ سازمانی تأثیرات مثبتی بر عملکرد عملیاتی شرکت می گذارد. یکی دیگر از یافته های این است که سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مثبتی بر عملکرد عملیاتی شرکت های کوچک و متوسط در ویتنام دارد.

آلدگیس^۱ (۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی تأثیر کیفیت سیستم های اطلاعاتی حسابداری بر رابطه فرهنگ سازمانی و اطلاعات حسابداری در شرکتهای سهامی عام صنعتی اردن پرداختند. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه شرکت های سهامی عام صنعتی اردن (تعداد = ۶۳) می باشد. برای دستیابی به اهداف مطالعه، محقق بر اساس ادبیات مربوطه پرسشنامه ای تهیه کرده و آن را به واحد نمونه جمعیت مورد مطالعه (۵ پرسشنامه در هر شرکت) شامل مدیران مالی، مدیران حسابرسی داخلی، مدیران فناوری اطلاعات، مدیران بخش حسابداری و حسابداران در شرکت های سهامی عام صنعتی اردن. تعداد کل پرسشنامه های توزیع شده ۳۱۵ بود که ۳۰۰ مورد از آنها بازبایی شد. سه پرسشنامه پس از فرآیند فیلترینگ حذف شد. بنابراین تعداد کل پرسشنامه های مورد تجزیه و تحلیل ۲۹۷ بود. برای بررسی فرضیه های پژوهش از تحلیل رگرسیون ساده و تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج اصلی به شرح زیر است: تأثیر کیفیت سیستم های اطلاعات حسابداری بر رابطه بین فرهنگ سازمانی و اطلاعات حسابداری در شرکت های سهامی عام صنعتی اردن وجود دارد. بر اساس نتایج مطالعه، محققان به توصیه های متعددی دست یافتند، از جمله: فرهنگ سازمانی باید به دلیل تأثیر آن بر کیفیت سیستم های اطلاعات حسابداری از طریق تقویت شیوه های کارکنان سیستم اطلاعات حسابداری، توجه لازم را به خود جلب کند.

ابرفول و همکاران^۲ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی رابطه بین فرهنگ سازمانی و عملکرد شرکت های چند ملیتی آلمانی در مکزیک پرداختند. برای این منظور، از یک مطالعه موردی چندگانه، تجزیه و تحلیل

¹ Aldegis

² Oberfoll et al

پنج شرکت خودکار چند ملیتی آلمانی با فعالیت در مکزیک، استفاده از پرسشنامه برای مدیران هر یک از پنج شرکت و ۲۳۲ کارمند یکی از آنها استفاده شد. نتایج نشان داد که بین متغیرهای فرهنگ سازمانی و متغیرهای عملکرد سازمان مانند گردش مالی، رضایت شغلی، رضایت از شرکت و فروش رابطه معناداری وجود دارد. این مطالعه اهمیت ارتقای سیاست های منابع انسانی با هدف افزایش رضایتمندی کارکنان را نشان می دهد و باید مطالعاتی برای شناسایی عوامل ایجاد رضایت با دقت بیشتر انجام شود، که ممکن است عملکرد این نوع شرکت ها را بهبود بخشد. محدودیت اصلی این کار این است که به عنوان یک مطالعه موردی، نتایج را نمی توان تعمیم داد. با این حال، تعداد کمی از مطالعات قبلی سعی در برقراری ارتباط بین فرهنگ و عملکرد در زمینه مکزیک داشته اند، بنابراین این مطالعه نقطه عطفی برای دانش در این زمینه است.

اهداف و فرضیه های پژوهش

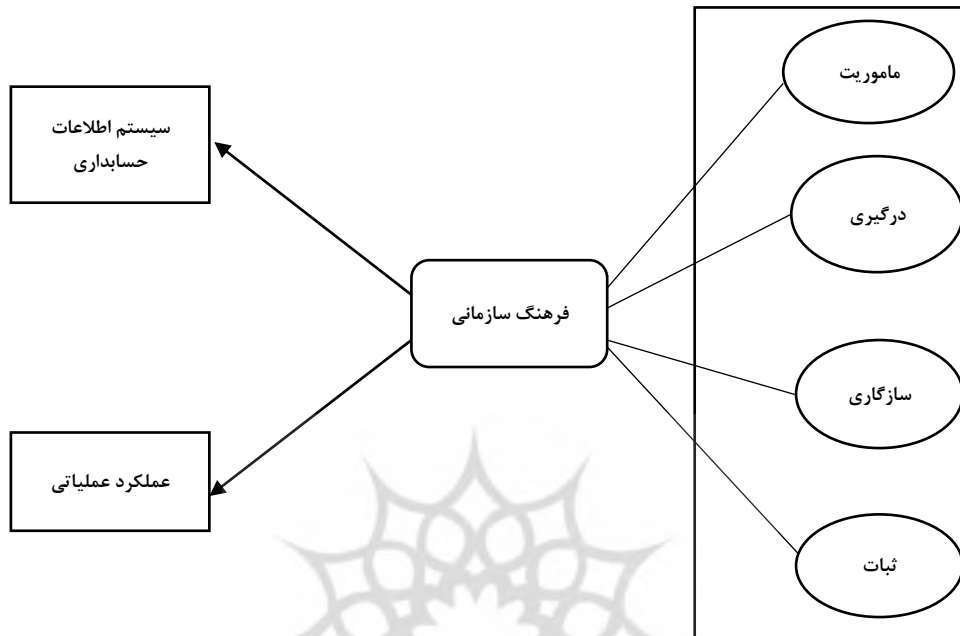
- (۱) **هدف اصلی اول:** تعیین رابطه بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.
  - ۱-۱- تعیین رابطه بین مأموریت یک سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
  - ۲-۱- تعیین رابطه بین مشارکت و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
  - ۳-۱- تعیین رابطه بین سازگاری سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
  - ۴-۱- تعیین رابطه بین ثبات یک سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
- (۲) **هدف اصلی دوم:** تعیین رابطه بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.
  - ۵-۱- تعیین رابطه بین مأموریت یک سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
  - ۶-۱- تعیین رابطه بین مشارکت و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
  - ۷-۱- تعیین رابطه بین سازگاری سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

- ۸-۱- تعیین رابطه بین ثبات یک سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.
- (۱) **فرضیه اصلی اول:** بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۱-۱- بین مأموریت یک سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲-۱- بین مشارکت و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳-۱- بین سازگاری سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۴-۱- بین ثبات یک سازمان و عملکرد عملیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- (۲) **فرضیه اصلی دوم:** بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۱-۲- بین مأموریت یک سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲-۲- بین مشارکت و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳-۲- بین سازگاری سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۴-۲- بین ثبات یک سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

مدل مفهومی پژوهش

در پژوهش حاضر جهت بررسی تأثیرات فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، از مدل پیشنهادی پژوهش وان دانگ^۱ (۲۰۲۰)، استفاده خواهد شد که به شرح زیر است:

¹ Van Dung

شکل (۲-۱)، مدل مفهومی پژوهش
(وان دانگ، ۲۰۲۰)

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل تمامی کارمندانی با بیش از ۳ سال تجربه کاری/مدیران دپارتمان، مدیران اجرایی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشند که حجم جامعه آمار ۳۵۴۰ نفر می‌باشد. نمونه پژوهش حاضر به وسیله نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس با اندازه نمونه ۳۵۱ (با توجه به جدول مورگان) از کارمندانی با بیش از ۳ سال تجربه کاری/مدیران دپارتمان، مدیران اجرایی که در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران فعالیت داشته اند، انتخاب شده است.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف، یک تحقیق کاربردی می باشد. از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها از نوع توصیفی-همبستگی می‌باشد. طرح این پژوهش با استفاده از رویکرد پس رویدادی و از نظر گردآوری داده‌ها مقطعی است.

روش و ابزار گردآوری اطلاعات

در این پژوهش به منظور گردآوری اطلاعات از دو بخش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده خواهد شد. برای مطالعه مبانی نظری و بررسی پیشینه تحقیق، از روش کتابخانه‌ای با بهره‌گیری از کتب و مقالات تخصصی فارسی و لاتین و پایان نامه‌ها استفاده می‌شود. در بخش میدانی نیز جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده خواهد شد. پرسشنامه برگرفته از پژوهش وان دونگ ها (۲۰۲۰)، می‌باشد. در این پرسشنامه جهت سنجش فرهنگ سازمانی از چهار مولفه‌ی ماموریت، درگیری در کار، سازگاری و ثبات استفاده شده است.

روایی^۱ و پایایی^۲ ابزارهای پژوهش

روایی: فرم CVI نشان داد که همه سوال‌های بلوغ سازمانی از نقطه نظر ساده بودن، واضح بودن و مربوط بودن از وضعیت مناسبی برخوردارند (میزان این ضریب برای هر یک از سوال‌ها بالاتر از ۰.۷۹ بود)؛ همچنین با توجه به اینکه مقدار CVR برای همه سوال‌ها بالای ۰.۶۲ به دست آمد هیچ سوالی نیاز به حذف شدن نداشت. در مورد روایی سازه نیز از دو نوع روایی همگرا و واگرا استفاده شد. در بررسی روایی همگرا یافته‌ها نشان داد ضرایب معناداری تمام بارهای عاملی بزرگ‌تر از ۲.۵۸ بود (آماره تی) یعنی تمامی بارهای عاملی با اطمینان ۹۹ درصد معنادار بود؛ مقادیر تمام بارهای عاملی نیز بالای ۰.۵ بود (رابطه متغیر آشکار و پنهان)؛ میانگین واریانس استخراج شده^۳ (AVE) همه مؤلفه‌ها بالای ۰.۵ بود و همین‌طور پایایی ترکیبی همه مؤلفه‌ها بزرگ‌تر از میانگین واریانس استخراج شده آن بود؛ لذا می‌توان گفت که روایی همگرای سازه‌های مدل تأیید می‌شوند. در بررسی روایی واگرا نیز از آزمون فورنل و لارکر (این آزمون روایی واگرا (تشخیصی) را در سطح متغیرهای پنهان می‌سنجد) و آزمون بار عرضی^۴ (این آزمون روایی واگرا را در سطح متغیرهای مشاهده پذیر می‌سنجد) استفاده شد. در آزمون فورنل و لارکر یافته‌ها نشان داد، جذر میانگین واریانس استخراج شده هر متغیر پنهان بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر با دیگر متغیرهای پنهان مدل بود؛ هم‌چنین نتایج آزمون بار عرضی نشان داد، بارهای عاملی هر کدام از متغیرهای پژوهش بیشتر از بارهای عاملی مشاهده پذیرهای دیگر مدل‌های اندازه‌گیری موجود در مدل بود و از طرف دیگر بار عاملی هر متغیر مشاهده پذیر بر روی متغیر پنهان متناظرش حداقل ۰.۱ بیشتر از بارهای عاملی همان متغیر مشاهده پذیر بر متغیرهای پنهان دیگر بود. بنابراین نتایج این دو آزمون بیانگر روایی واگرا بود.

برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید و اعتبار یا پایایی پرسشنامه‌ها معادل ۰/۸۹ محاسبه گردید.

^۱- Validity

^۲-Reliability

^۳-Average Variance Extracted

^۴-Cross Loadings

یافته های پژوهش

۲۵۱ نفر (۷۱/۵٪) از افراد نمونه مرد و ۱۰۰ نفر (۲۸/۵٪) زن می باشند. بیشترین فراوانی مربوط به جنسیت مذکر است. ۳۲ نفر (۹/۱۱٪) از افراد نمونه ۲۰ تا ۲۵ سال، ۷۶ نفر (۲۱/۶۵٪) ۲۶ تا ۳۰ سال، ۱۵۸ نفر (۴۵/۰۱٪) ۳۱ تا ۳۵ سال و ۸۵ نفر (۲۴/۲۱٪) بالای ۳۶ سال سن دارند. بیشترین فراوانی مربوط به افراد دارای ۳۱ تا ۳۵ سال سن است. ۱۸۵ نفر (۵۲/۷۰٪) از افراد نمونه ۱ تا ۱۰ سال، ۸۹ نفر (۲۵/۳۵٪) ۱۱ تا ۲۰ سال و ۷۷ نفر (۲۱/۹۳٪) بالای ۲۰ سال سابقه کار دارند. بیشترین فراوانی مربوط به افراد دارای ۱۰ تا ۱۰ سال سابقه کاری است.

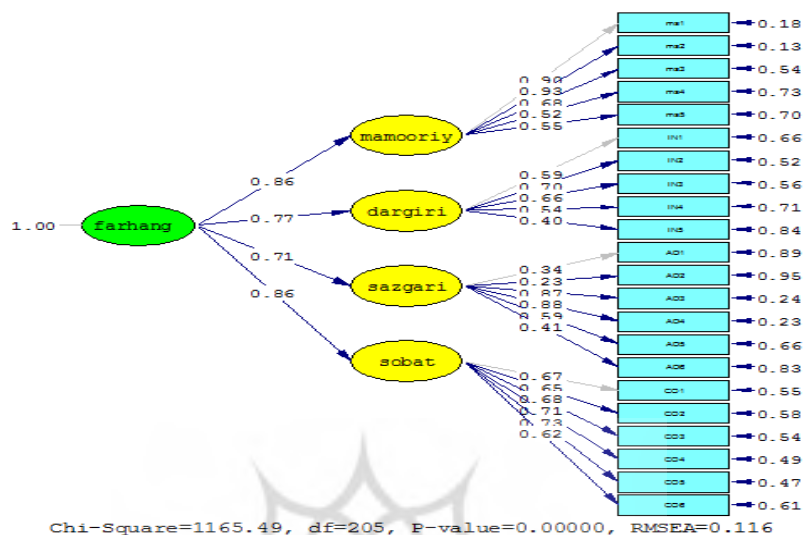
جدول (۲) و نمودارهای (۳) و (۴)، نتایج بارهای عاملی و آماره t گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری را نشان می‌دهد. با توجه به نتایج، در بین گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری فقط گویه AI5 و AI1 دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ می‌باشند ولی بقیه گویه‌ها دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۴ و آماره t بیشتر از ۱/۹۶ می‌باشند.

جدول (۳) و نمودارهای (۵) و (۶)، نتایج بارهای عاملی و آماره t گویه‌های عملکرد عملیاتی را نشان می‌دهد. با توجه به نتایج، در بین گویه‌های عملکرد عملیاتی فقط گویه OP6 دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ می‌باشد ولی بقیه گویه‌ها دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۴ و آماره t بیشتر از ۱/۹۶ می‌باشند.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

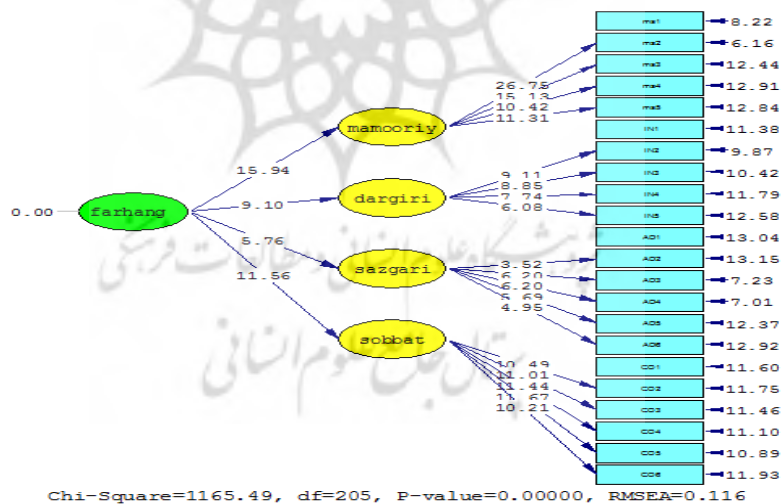
کشیدگی		چولگی		واریانس		میانگین		مولفه
Std. Error	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error	Statistic	
.260	-826	.130	.068	.288	.53646	.02863	3.8528	ماموریت
.260	-976	.130	.111	.341	.58395	.03117	3.8670	درگیری در کار
.260	-807	.130	.035	.350	.59184	.03159	3.8443	سازگاری
.260	-739	.130	-.111	.317	.56274	.03004	3.9278	ثبات
.260	-387	.130	-.234	.302	.54977	.02934	4.0247	سیستم اطلاعات حسابداری
.260	-957	.130	-.283	.345	.58758	.03136	4.1301	عملکرد عملیاتی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۱)، مقدار بارای عاملی گویه‌های فرهنگ سازمانی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۲)، مقادیر آماره t گویه‌های فرهنگ سازمانی

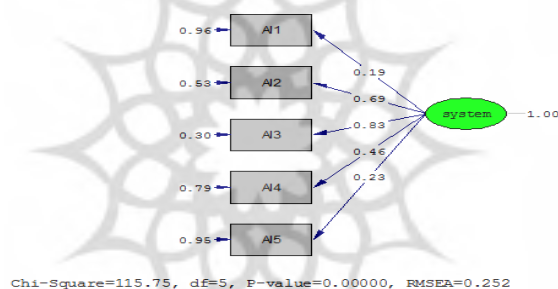
منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول (۲): نتایج بارهای عاملی گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری

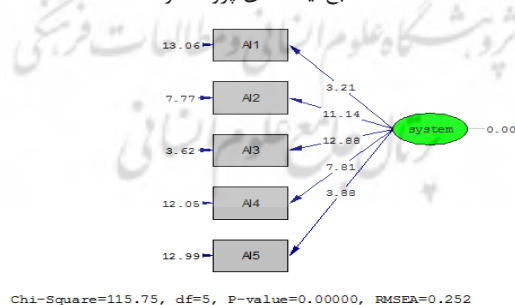
اختصار	گویه (متغیر آشکار)	بار عاملی	آماره تی	اعتبار
AI1	داده های حاصل از سیستم اطلاعات حسابداری، قابلیت اطمینان بالایی را تضمین می کنند	۰/۱۹	۳/۲۱	تأیید نشده
AI2	داده های ارائه شده از سیستم اطلاعات حسابداری، بسیار دقیق هستند.	۰/۶۹	۱۱/۱۴	تأیید شده
AI3	سیستم اطلاعات حسابداری موجب کمک به صرفه‌جویی در هزینه‌ها و زمان جهت رسیدن به عملکرد بهتر می‌شوند.	۰/۸۳	۱۲/۸۸	تأیید شده
AI4	سیستم اطلاعات حسابداری موجب پردازش و تبدیل داده ها به اطلاعات مفید برای تصمیم گیری مدیران و کنترل فعالیتهای شرکت می‌شود.	۰/۴۶	۷/۸۱	تأیید شده
AI5	سیستم اطلاعات حسابداری اطمینان می دهند که اطلاعات در زمان مورد نیاز در دسترس بوده و دقیق و قابل اتکا هستند.	۰/۲۳	۳/۸۸	تأیید نشده

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۳)، مقادیر بارهای عاملی گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

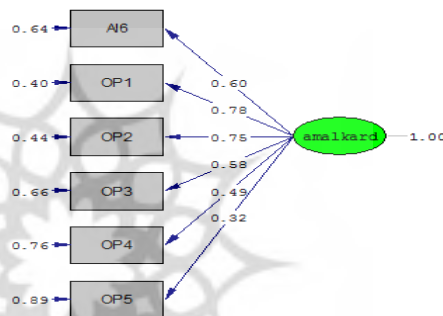
نمودار (۴)، مقادیر آماره t گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول (۳): نتایج بارهای عاملی گویه‌های سیستم اطلاعات حسابداری

اختصار	گویه (متغیر آشکار)	بار عاملی	آماره تی	اعتبار
OP1	در ۳ سال اخیر، نسبت ROA شرکت افزایش یافته است.	۰/۶۰	۱۱/۱۷	تأیید شده
OP2	در ۳ سال اخیر، نسبت ROE شرکت افزایش یافته است.	۰/۷۸	۱۵/۲۸	تأیید شده
OP3	در ۳ سال اخیر، درآمد پس از مالیات شرکت افزایش یافته است.	۰/۷۵	۱۴/۵۷	تأیید شده
OP4	در ۳ سال اخیر زمان تدارک محصولات تولیدی کاهش یافته است.	۰/۵۸	۱۰/۸۱	تأیید شده
OP5	در ۳ سال اخیر عملکرد اعتبار محصول افزایش یافته است	۰/۴۹	۸/۶۹	تأیید شده
OP6	در ۳ سال اخیر میزان استفاده از ظرفیت‌ها افزایش یافته است.	۰/۳۲	۵/۶۳	تأیید نشده

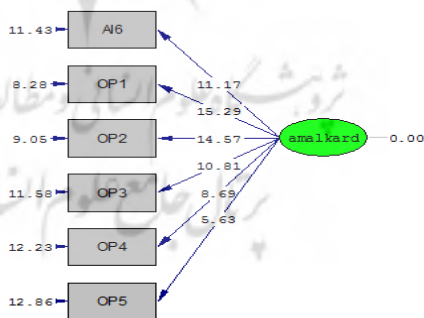
منبع: یافته‌های پژوهشگر

Chi-Square=124.04, df=9, P-value=0.00000, RMSEA=0.191

نمودار (۵): نتایج بارهای عاملی گویه‌های عملکرد عملیاتی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

Chi-Square=124.04, df=9, P-value=0.00000, RMSEA=0.191

نمودار (۶): مقادیر آماره t گویه‌های عملکرد عملیاتی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

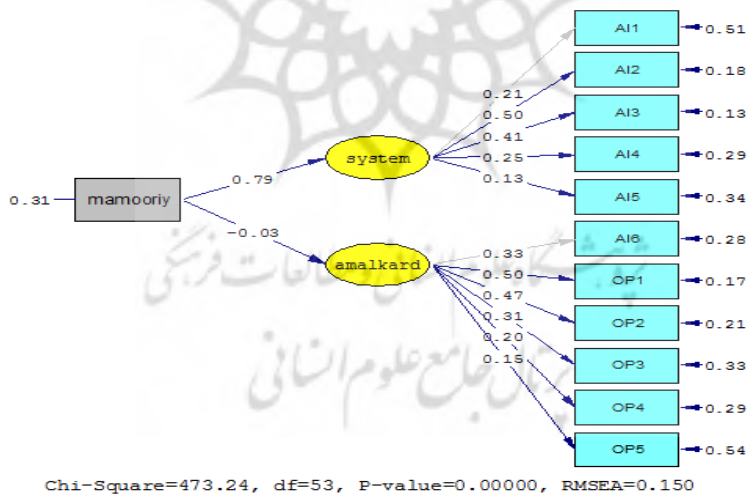
تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش حداقل مربعات جزئی (PLS)

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی، در جدول (۴) و نمودارهای (۵) و (۶) نمایش داده شده است. با توجه به این آزمون، اگر آماره t مربوط به ضرایب مسیر بالاتر از $1/96$ باشد نشان دهنده رابطه معنی‌دار بین مولفه‌های پژوهش می‌باشد. همانطور که نتایج نشان می‌دهد. آماره t مربوط به ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری $8/69$ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. آماره t مربوط به رابطه بین ماموریت و عملکرد عملیاتی $-1/36$ می‌باشد که این آماره کمتر از مقدار استاندارد $1/96$ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین ماموریت و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

جدول (۴): ارزیابی ضرایب مسیر رابطه بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

مسیر	آماره t	ضرایب مسیر	نتیجه
ماموریت $\leftarrow$ سیستم اطلاعات حسابداری	$8/69$	$0/79$	تایید
ماموریت $\leftarrow$ عملکرد عملیاتی	$-1/36$	$-0/03$	رد

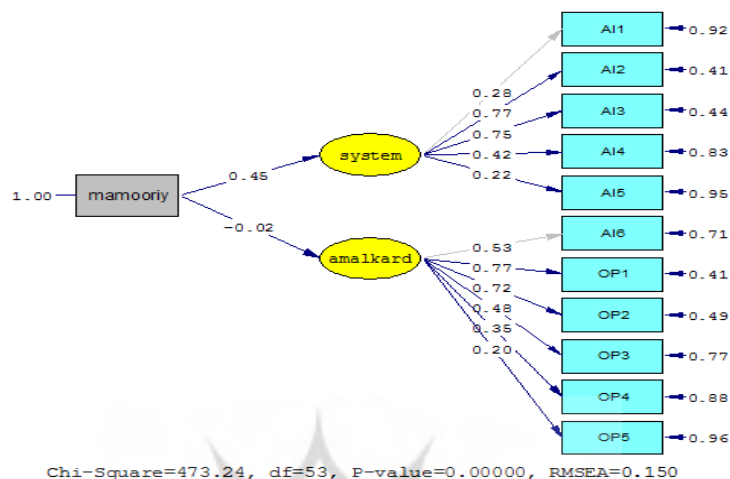
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۵): معادله ساختاری رابطه بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در حالت

غیر استاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۶): معادله ساختاری رابطه بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در حالت استاندارد

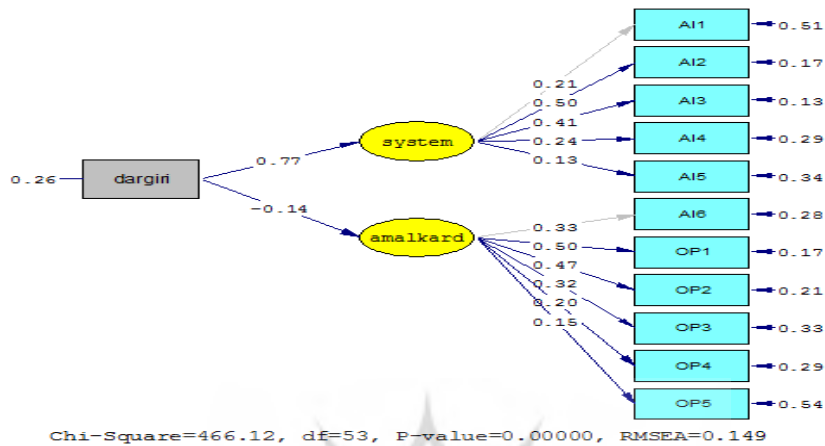
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی، در جدول (۵) و نمودارهای (۷) و (۸) نمایش داده شده است. با توجه به این آزمون، اگر آماره t مربوط به ضرایب مسیر بالاتر از $1/96$ باشد نشان دهنده رابطه معنی‌دار بین مولفه‌های پژوهش می‌باشد. همانطور که نتایج نشان می‌دهد. آماره t مربوط به درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری $5/41$ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. آماره t مربوط به رابطه بین درگیری در کار و عملکرد عملیاتی $-6/76$ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین درگیری در کار و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول (۵): ارزیابی ضرایب مسیر رابطه بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

نتیجه	ضرایب مسیر	آماره t	مسیر
تایید	$0/40$	$5/41$	درگیری در کار $\leftarrow$ سیستم اطلاعات حسابداری
تایید	$-0/07$	$-6/76$	درگیری در کار $\leftarrow$ عملکرد عملیاتی

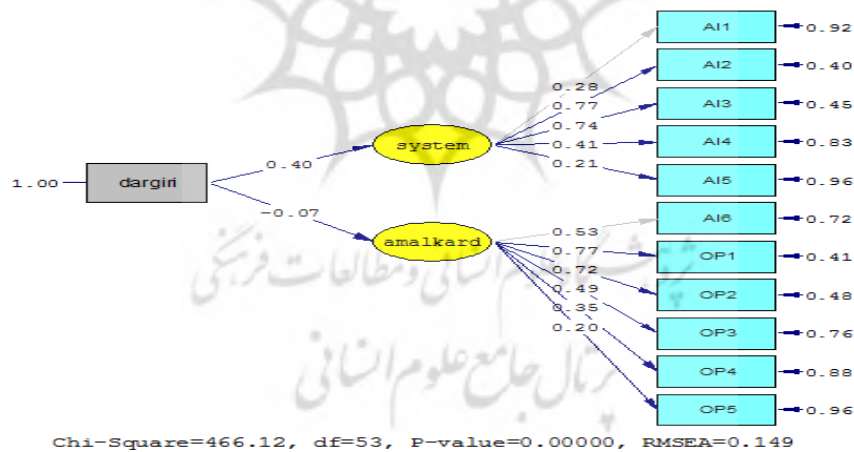
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۷): معادله ساختاری رابطه بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

در حالت غیراستاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۸): معادله ساختاری رابطه بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

در حالت استاندارد

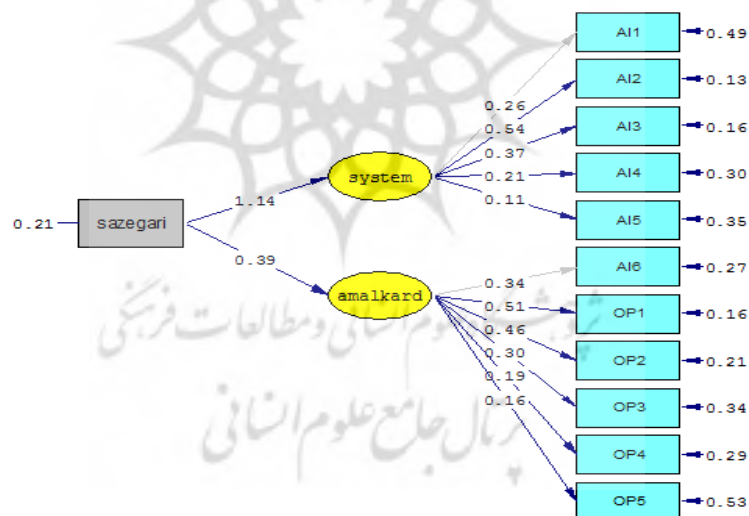
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی، در جدول (۶) و نمودارهای (۹) و (۱۰) نمایش داده شده است. با توجه به این آزمون، اگر آماره t مربوط به ضرایب مسیر بالاتر از ۱/۹۶ باشد نشان دهنده رابطه معنی‌دار بین مولفه‌های پژوهش می‌باشد. همانطور که نتایج نشان می‌دهد. آماره t مربوط به سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری ۹/۷۶ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. آماره t مربوط به رابطه بین سازگاری و عملکرد عملیاتی ۴/۳۵ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین سازگاری و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول (۶): ارزیابی ضرایب مسیر رابطه بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

مسیر	آماره t	ضرایب مسیر	نتیجه
سازگاری $\leftarrow$ سیستم اطلاعات حسابداری	۹/۷۶	۱/۴۱	تایید
سازگاری $\leftarrow$ عملکرد عملیاتی	۴/۳۵	۰/۳۹	تایید

منبع: یافته‌های پژوهشگر

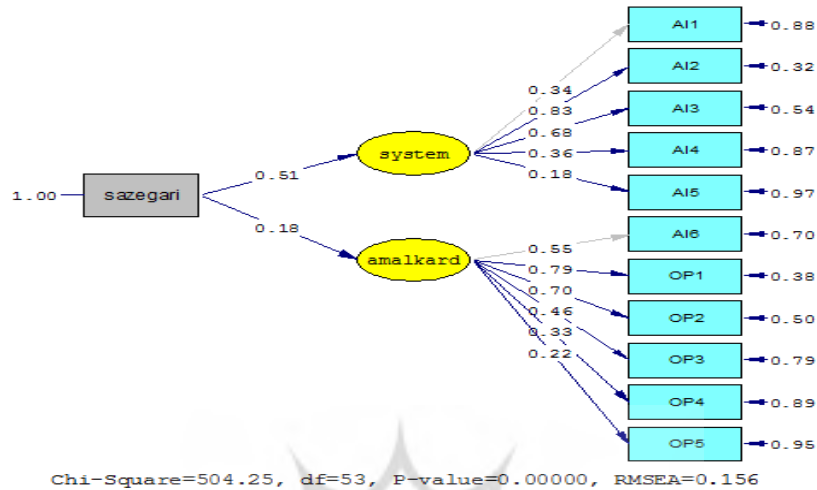

Chi-Square=504.25, df=53, P-value=0.00000, RMSEA=0.156

نمودار (۹): معادله ساختاری رابطه بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در

حالت غیراستاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۱۰): معادله ساختاری رابطه بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در

حالت استاندارد

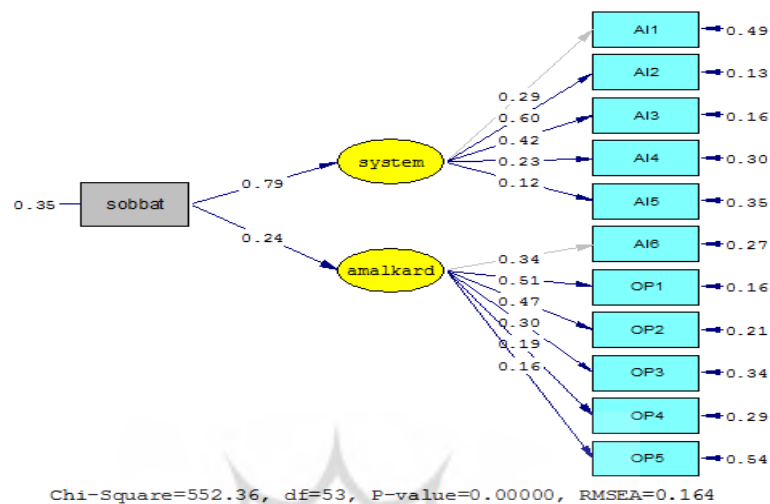
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی، در جدول (۷) و نمودارهای (۱۱) و (۱۲) نمایش داده شده است. با توجه به این آزمون، اگر آماره t مربوط به ضرایب مسیر بالاتر از ۱/۹۶ باشد نشان دهنده رابطه معنی‌دار بین مولفه‌های پژوهش می‌باشد. همانطور که نتایج نشان می‌دهد، آماره t مربوط به ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری ۱۰/۰۴ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. آماره t مربوط به رابطه بین ثبات و عملکرد عملیاتی ۶/۴۲ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین ثبات و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول (۷): ارزیابی ضرایب مسیر رابطه بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

نتیجه	ضرایب مسیر	آماره t	مسیر
تایید	۰/۵۱	۱۰/۰۴	ثبات ← سیستم اطلاعات حسابداری
تایید	۰/۱۴	۶/۴۲	ثبات ← عملکرد عملیاتی

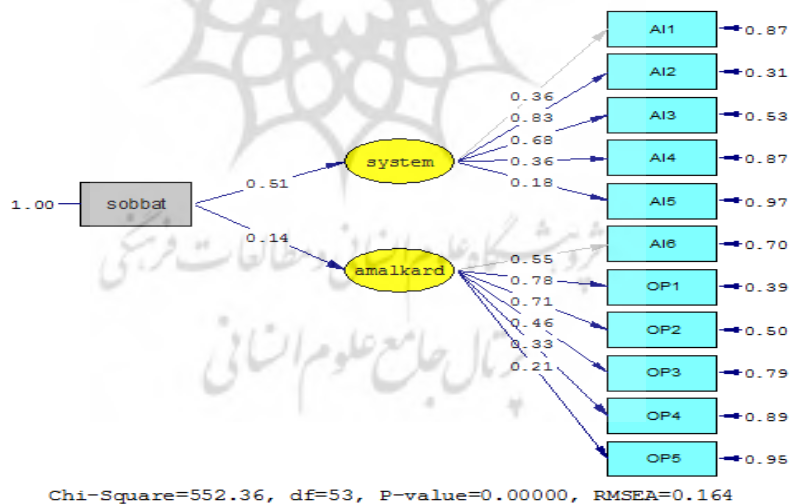
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۱۱): معادله ساختاری رابطه بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در حالت

غیراستاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نمودار (۱۲): معادله ساختاری رابطه بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی در حالت

استاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی
دوره ۱۶ / پیاپی ۶۳ / پائیز ۱۴۰۳

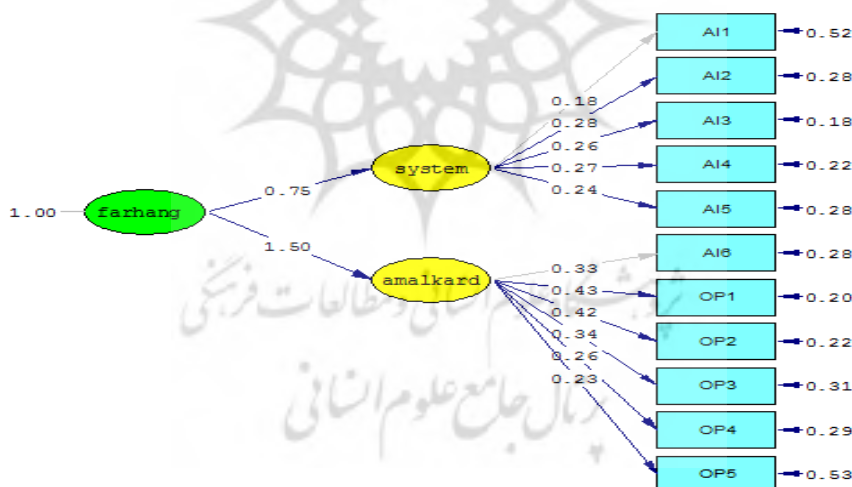

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی، در جدول (۸) و نمودارهای (۱۳) و (۱۴) نمایش داده شده است. با توجه به این آزمون، اگر آماره t مربوط به ضرایب مسیر بالاتر از ۱/۹۶ باشد نشان دهنده رابطه معنی دار بین مولفه های پژوهش می باشد. همانطور که نتایج نشان می دهد، آماره t مربوط به فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری ۴/۶۶ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. آماره t مربوط به رابطه بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی ۳/۰۱ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۸): ارزیابی ضرایب مسیر رابطه بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

نتیجه	ضرایب مسیر	آماره t	مسیر
تایید	۰/۴۸	۴/۶۶	فرهنگ سازمانی $\leftarrow$ سیستم اطلاعات حسابداری
تایید	۱/۲۳	۳/۰۱	فرهنگ سازمانی $\leftarrow$ عملکرد عملیاتی

منبع: یافته های پژوهشگر

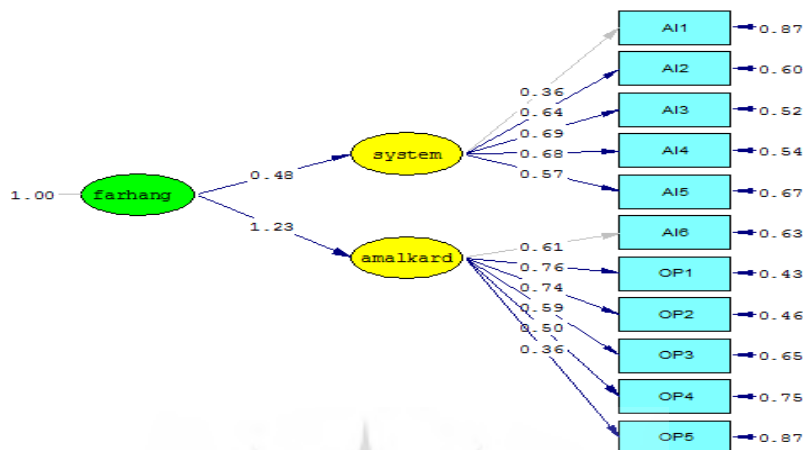

Chi-Square=413.44, df=42, P-value=0.00000, RMSEA=0.159

نمودار (۱۳): معادله ساختاری رابطه بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

در حالت استاندارد و غیر استاندارد

منبع: یافته های پژوهشگر

Chi-Square=413.44, df=42, P-value=0.00000, RMSEA=0.159

نمودار (۱۴): معادله ساختاری رابطه بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی

در حالت استاندارد و غیر استاندارد

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول (۹): نتایج معیار R2

متغیر وابسته	R2
فرهنگ سازمانی	۰/۶۸۵

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول (۱۰): نتایج معیار Q² (سازه‌های درون زا)

متغیر وابسته	Q ²
فرهنگ سازمانی	۰/۵۴۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول (۱۱): نتایج Redundancy متغیرهای درون زا

متغیر وابسته	R ²	COMMUNALITY	Redundancy
فرهنگ سازمانی	۰/۶۸۵	۰/۴۲۹	۰/۲۹۳

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۱۲- نتایج معیار نیکویی برازش GOF

COMMUNALITY	R^2	GOF
۰/۵۴۱	۰/۶۸۵	۰/۷۵۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتیجه گیری

فرهنگ سازمانی متشکل از چهار عامل است: مأموریت، درگیر شدن در کار، تطبیق‌پذیری و ثبات. بر این اساس، مأموریت (مسئولیت) به عنوان جهت کلیدی جهت توسعه کلیه سازمان‌ها محسوب می‌شود، بنابراین هنگامی که سازمان‌ها دارای مأموریت مشخصی باشند، آنها می‌توانند به خوبی عمل کرده و به نتایج بهتری برسند، زیرا دارای انگیزه و جهت‌گیری مشخصی جهت رشد کسب و کار خود هستند. درگیر شدن در کار نشان‌دهنده تعهد کارمندان و حس مالکان، مشارکت در تصمیم‌گیری کلیه اعضای شرکت و جهت‌گیری کار کارمندان در آن سازمان است. سازمان‌هایی که به کارمندان خود اختیار بیشتری با استفاده از روحیه تیمی می‌دهند و به طور مداوم در پی توسعه مهارت‌های کارمندان جهت انگیزه بخشی به کارمندان جهت مشارکت در فرآیند کار در سازمان هستند، به عملکرد عملیاتی بالاتری دست می‌یابند. تطبیق‌پذیری به عنوان توانایی سازمان جهت ایجاد تغییرات داخلی در صورت وجود تغییرات خارجی، است. در صورتی که شرکت‌ها به طور داخلی متمرکز شوند، با مشکلاتی در انجام نیازهای خارجی بازار مواجه می‌شوند، بنابراین تضمین توانایی جهت ایجاد تغییر و شناخت مشتریان اهمیت بالایی دارد. ثبات به معنای وجود مجموعه مشترکی از قوانین برای عملکرد سازمان است که موجب تأثیر گذاری بر ترویج ارتباطات کاری میان کارمندان به شکل واقعی و موثر در کار می‌شود. سازمان‌ها به عملکرد عملیاتی بهتری هنگام پایدار بودن این سازمان‌ها و پیاده‌سازی مطلوب آنها، دست می‌یابند.

همانطور که نتایج تحلیل مسیر نشان داد، آماره t مربوط به فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری ۴/۶۶ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. ضریب این متغیر نشان داد که با افزایش فرهنگ سازمانی، سیستم اطلاعات حسابداری به میزان ۰/۴۸ واحد افزایش می‌یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی‌دار بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری پذیرفته می‌شود. همچنین نتایج نشان داد که آماره t مربوط به رابطه بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی ۳/۰۱ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین فرهنگ سازمانی و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب این آزمون نیز نشان‌دهنده این موضوع می‌باشد که با افزایش فرهنگ سازمانی میزان عملکرد عملیاتی به اندازه ۱/۲۳ واحد افزایش می‌یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی‌دار بین فرهنگ سازمانی و عملکرد مدیریت پذیرفته می‌شود.

با توجه به نتایج، آماره t مربوط به ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری $1/69$ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. ضریب این متغیر نیز نشان داد که با افزایش ماموریت در سازمان، سیستم اطلاعات حسابداری به اندازه $0/79$ واحد افزایش خواهد یافت. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین ماموریت و سیستم اطلاعات حسابداری پذیرفته می شود. همچنین آماره t مربوط به رابطه بین ماموریت و عملکرد عملیاتی $1/36$ - می باشد که این آماره کمتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین ماموریت و عملکرد عملیاتی رابطه معنی داری وجود ندارد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین ماموریت و عملکرد مدیریت پذیرفته می شود.

نتایج ضرایب مسیر رابطه بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی نشان داد که آماره t مربوط به درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری $5/41$ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. ضریب این مسیر نیز گویای آن بود که با افزایش درگیری در کار، سیستم اطلاعات حسابداری به اندازه $0/40$ واحد افزایش می یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین درگیری در کار و سیستم اطلاعات حسابداری پذیرفته می شود. همچنین آماره t مربوط به رابطه بین درگیری در کار و عملکرد عملیاتی $6/76$ - می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین درگیری در کار و عملکرد عملیاتی رابطه معنی داری وجود دارد. ضریب این متغیر گویای آن بود که با افزایش درگیری در کار، عملکرد عملیاتی به میزان $0/70$ واحد کاهش می یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین درگیری در کار و عملکرد مدیریت پذیرفته می شود.

نتایج نشان داد که آماره t مربوط به سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری $9/76$ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. ضریب مسیر نیز نشان داد که با افزایش سازگاری، سیستم اطلاعات حسابداری به اندازه $1/41$ واحد افزایش می یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین سازگاری و سیستم اطلاعات حسابداری پذیرفته می شود. آماره t مربوط به رابطه بین سازگاری و عملکرد عملیاتی $4/35$ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین سازگاری و عملکرد عملیاتی رابطه معنی داری وجود دارد. ضریب مسیر نیز نشان داد که با افزایش سازگاری، عملکرد عملیاتی به اندازه $0/39$ واحد افزایش می یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی دار بین سازگاری و عملکرد عملیاتی پذیرفته می شود.

با توجه به نتایج، آماره t مربوط به ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری $10/04$ می باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد $1/96$ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین ثبات و سیستم اطلاعات

حسابداری رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. ضریب مسیر نیز نشان داد که با افزایش ثبات، سیستم اطلاعات حسابداری به اندازه ۰/۵۱ واحد افزایش می‌یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی‌دار بین ثبات و سیستم اطلاعات حسابداری پذیرفته می‌شود. آماره t مربوط به رابطه بین ثبات و عملکرد عملیاتی ۶/۴۲ می‌باشد که این آماره بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین ثبات و عملکرد عملیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب مسیر نشان دهنده این موضوع می‌باشد که با افزایش ثبات، عملکرد عملیاتی به اندازه ۰/۱۴ واحد افزایش می‌یابد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه معنی‌دار بین ثبات و عملکرد عملیاتی پذیرفته می‌شود.

نتایج نشان دهنده رابطه مثبت بین فرهنگ سازمانی و سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی بود. عوامل ماموریت، سازگاری، ثبات و درگیری در کار از تأثیر گذاری مثبتی بر سیستم اطلاعات حسابداری برخوردار بوده اند. این موضوع نشان می‌دهد هنگامی که عوامل ماموریت، مشارکت و ثبات بهتر هستند، سیستم اطلاعات حسابداری افزایش می‌یابد عوامل ثبات و سازگاری تأثیر مثبتی بر عملکرد عملیاتی داشته اند. این موضوع نشان می‌دهد هنگامی که عوامل ثبات و سازگاری بهتر باشند، عملکرد عملیاتی افزایش می‌یابد. بنابراین، پس از انجام تحلیل مدل ساختاری خطی SEM، این تحقیق رابطه بین فرهنگ سازمانی (اندازه گیری شده در طی عوامل ماموریت، درگیری در کار، سازگاری و ثبات)، سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی را انجام داده که در این میان (۱) عوامل ماموریت، سازگاری، ثبات و درگیری در کار تأثیر مثبتی بر سیستم اطلاعات حسابداری داشته اند؛ (۲) عوامل ثبات و سازگاری تأثیر مثبتی بر عملکرد عملیاتی داشته اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اساسی ترین مفاهیم و مقیاس ها جهت سنجش ماموریت، درگیری در کار، سازگاری، ثبات، سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی استفاده شده اند؛ نتایج تحقیق قبلی موید تأثیر فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی به عنوان مبنای علمی برای تحقیقات بعدی بوده است. سپس، شاخص های آماری تحقیق بر روی اهداف نظرسنجی مانند جنسیت، سمت، تجربه کاری و زمینه فعالیت ها مورد ارزیابی قرار گرفته اند. نتایج پژوهش با پژوهش های عنبری (۱۴۰۰)، سیاه‌پور و جامه‌فر (۱۳۹۹)، عبدی‌پور و همکاران (۱۳۹۹)، مهدی‌پور (۱۳۹۹)، ملک‌پور و همکاران (۱۳۹۹) در داخل و پژوهش‌های ستوده^۱ (۲۰۲۱)، وان دانگ (۲۰۲۰)، آلدکیس^۲ (۲۰۱۹)، خامیس^۳ (۲۰۱۹)، ابرفول و همکاران^۴ (۲۰۱۸) و وارتنگ و آوه (۲۰۱۸)، در خارج همسو می‌باشد.

¹ Setoudeh, M

² Aldegis

³ Khamis

⁴ Oberfoll et al

پیشنهادات

بر اساس نتایج حاصل از این مدل، به منظور توسعه و رشد سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، این مطالعه برخی از مفاهیم مدیریتی را به شرح زیر ارائه می دهد:

- شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای ایجاد برنامه ها و جهت گیری های توسعه در محل کار باید به طور شفاف اهداف توسعه شرکت را به کلیه مدیران و کارکنان جهت دهی کنند. با این کار شرکتها می توانند روحیه مشارکت تمامی مدیران و کارمندان را بکار گیرند، و همچنین موجب تقویت بازخورد، خلاقیت و بهبود کار و سازماندهی منظم کارگاه های به اشتراک گذاری تجربه برای جلب و کمک به همه متصدیان و کارمندان برای اطمینان بیشتر در کار و همچنین افزایش تطبیق پذیری در شرکت، می شود.
- در مورد ویژگی درگیر شدن در کار، جهت ارتقاء شاخص های این ویژگی یعنی توانمندسازی، تیم سازی و توسعه قابلیت ها، پیشنهاد می گردد از طریق ارتباطات همه جانبه و تسهیل جریان اطلاعات، در جهت ارتقاء سطح توانمندی کارکنان تلاش شود. در فرآیند طراحی و تقسیم کار، کارهای سازمان حتی امکان از طریق تیمها انجام و همکاری بین بخش های مختلف شرکتها تشویق شود و مهارت های کارکنان از طریق برنامه های بالنده سازی پیوسته ارتقاء یابد.
- درباره ویژگی سازگاری، ثبات و استحکام جهت ارتقاء شاخص های این ویژگی یعنی ارزش های بنیادین، توافق، هماهنگی و پیوستگی پیشنهاد می گردد، ارزشها و ضوابط اخلاقی برای هدایت رفتار کارکنان ترویج شود و تلاش گردد تا در تصمیم گیری های سازمانی توافق همه جانبه به وجود آید. توجه شود که در تمام سطوح سازمان درک مشترکی از اهداف سازمانی وجود داشته باشد.
- در مورد ویژگی ثبات، جهت بالا بردن شاخص های آن یعنی ایجاد تغییر، یادگیری سازمانی و مشتری گرایی پیشنهاد می شود با بها دادن به نظرها و دیدگاه های کارکنان و دخیل کردن آنان در تصمیم ها و در نظر گرفتن پاداش ها برای رفتارهای مورد انتظار، فرآیند دگرگونی تسهیل شود. در سطوح مختلف سازمانی در جهت بالا بردن مهارت های کارکنان، آموزش های لازم برای آنها در نظر گرفته شود و از طریق پاداش دادن به کارکنان برای خلق، تسهیم و به کارگیری دانش، یادگیری سازمانی ارتقاء بخشند. در تصمیم گیری ها، نیازها و خواسته های مراجعان در نظر گرفته شود و درک عمیقی از خواسته های آنان در سازمان ایجاد شود.
- در مورد ویژگی ماموریت، جهت ارتقاء شاخص های این ویژگی یعنی هدف و جهت گیری راهبردی، اهداف و مقاصد و چشم انداز پیشنهاد می گردد تا راهبرد شرکتها مشخص و درک یکسانی در کارکنان نسبت به جهت گیری راهبردی ایجاد شود. با جلب مشارکت کارکنان در مورد هدف های

شرکتهای اتفاق نظر ایجاد شود و چشم‌اندازی روشن برای سازمان وجود داشته باشد تا به کارکنان درباره آن اطلاعات کافی داده شود.

فهرست منابع

- حاجیپور، ز.، تقی‌زاده، ز. (۱۳۹۵)، بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با روش‌های حسابداری مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، نشریه مدیریت فرهنگ سازمانی، دوره ۱۴، شماره ۴، راه پیمای، ا. حیدری، س. صلاحی اردکانی، ف. (۱۳۹۶)، تعیین ارتباط بین فرهنگ سازمانی و عملکرد مالی کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه فارس، کنفرانس پارادایم‌های نوین مدیریت و علوم رفتاری، تهران.
- ریاحی نژاد، محدثه، توانگر، افسانه (۱۴۰۰)، تأثیر فرهنگ سازمانی بر رابطه مدیریت سود و خوانایی گزارشهای مالی، فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۴، صص ۸۷-۱۱۴.
- سیاه‌پور، ع.، جامه‌فر، ا. (۱۳۹۹)، بررسی مسئولیت‌پذیری اجتماعی و فرهنگ سازمانی با عملکرد بالا در اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان فارس، پژوهش‌های نوین در مدیریت کارآفرینی و توسعه کسب و کار، شماره ۴.
- صیدخانی، رضا، محمدی ملقرنی، عطاله، امینی، پیمان (۱۴۰۰)، بررسی توانمندی جریانهای نقدی عملیاتی در ارزیابی عملکرد شرکتهای با تأکید بر کیفیت افشا در دوره‌های بحران مالی، فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۴۹، صص ۱۴۷-۱۷۶.
- عبدی‌پور، س. خیرالهی، ف. طاهرآبادی، ع. شاه‌ویسی، ف. (۱۳۹۹)، بررسی اثر فرهنگ سازمانی بر اثربخشی حسابرسی عملکرد مدیریت با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۴۸.
- علی‌پور، صفدر، ملکیان، اسفندیار، فخاری، حسین (۱۴۰۱)، ارائه مدل شبکه‌های تحلیل پوششی داده‌ها جهت ارزیابی کارایی اطلاعاتی واحدهای گزارشگر، فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۱۴، شماره ۴، صص ۱-۴۸.
- عنبری‌زاده، آ. (۱۴۰۰)، بررسی تاثیر رفتار رهبری استراتژیک و فرهنگ سازمانی بر عملکرد و بهره‌وری نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی شهر یاسوج، مطالعه مدیریت و کارآفرینی، شماره ۳۵.
- مرادی، مجید (۱۳۹۷)، نقش فرهنگ سازمانی در انتخاب استراتژی‌های مالی توسط مدیران مالی، فصلنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۶، صص ۷۷-۹۲.
- ملک‌پور، م. آذرباد، ز. پورابراهیم، غ. (۱۳۹۹)، بررسی نقش فرهنگ سازمانی در ارزیابی عملکرد نیروی انسانی شهرداری منطقه ۵ تهران، مجله جغرافیا و روابط انسانی، شماره ۱۰.

- مهدی پور، ا. (۱۳۹۹)، بررسی ارتباط بین فرهنگ سازمانی و عملکرد مالی کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه فارس، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، شماره ۴۵.
- Aldegis, A. (2019), Impact of Accounting Information Systems' Quality on the Relationship between Organizational Culture and Accounting Information in Jordanian Industrial Public Shareholding Companies, International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences 8(1).
- Amaetunga, M., & Baldry, S. (2018). *Armstrong's handbook of human resource management practice*. Kogan Page Publishers
- Bennis, M., and Nanus, F., (2018). Effects Effect of arbuscular mycorrhizal fungi on plant growth and essential oil content and composition of *Ocimum basilicum* L. *Iranian Journal of Plant Physiology*, 3(2): 643-650.
- Bodnar, G. H., & Hopwood, W. S. (2010). *Accounting Information Systems* (9th ed.). Hoboken, NJ: Pearson Education Inc.
- Boland, N. & Fowler, L. (2000). "Human Resource Management: Theory and Practice", Fourth Edition, (Palgrave Macmillan, USA, 2007)
- Carlos Yoshikuni, Adilson., Luiz Albertin, Alberto. (2018), "Effects of Strategic Information Systems on Competitive Strategy and Performance", *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 67, Issue. 9, PP.2018- 2045
- Caulkin, S. (2003). An end to the numbers game. *The Guardian*. Retrieved August 30, 2019, from https://www.theguardian.com/business/2003/apr/13/theo_bserver.observerbusiness8
- Felício, J. A., Duarte, M., Caldeirinha, V., & Rodrigues, R. (2014). Franchisee-based brand equity and performance. *The Service Industries Journal*, 34(9-10), 757-771.
- Hurt, R. L. (2013). *Accounting information systems: Basic concepts and current issues* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Inah, E. U., Tapang, A. T., & Uket, E. E. (2014). Organizational culture and financial reporting practices in Nigeria. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(13), 190-198.
- Indeje, W. G., & Zheng, Q. (2010). Organizational culture and information systems implementation: a structuration theory perspective, sprouts. *Working Papers on Information Systems*, 10(27). Retrieved from <http://sprouts.aisnet.org/10-27>
- Marshall, B. R., & Steinbart, P. J. (2017). *Accounting Information Systems*. New York, NY: Pearson Education Limited.
- Oberfoll, K, Adame, M. Garcia, M. (2018), Relationship between organizational culture and performance among German multinational companies in Mexico, *Journal of Business, Universidad del Pacífico (Lima, Peru)* Vol.10(2): 24-48.
- Richard, P., & Devinney, M. (2009). Measuring organizational performance: towards methodological best practice. *Journal of Management*, 35(3), 718 -804.
- Setoudeh, M. (2021), An Investigating the Modifying Role of Organizational Culture on the Relationship between Accounting Information Systems and Operating Performance of Small and Medium Enterprises (Case Study: Assaluyeh Special Zone Companies), *Quarterly Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*.
- .Van, D. (2020), Impact of Organizational Culture on the Accounting Information System and Operational Performance of Small and Medium Sized Enterprises in Ho Chi Minh City, *Journal of Asian Finance, Economics and Business* Vol 7 No 2 (2020) 301-308.

Abstract

The effect of organizational culture on the accounting information system and operational performance of companies admitted to the Tehran Stock Exchange

Majid Moradi¹
Davod Gorjizade²
Mitra Hajipour³

Receive: 02/July/2024   Acceptance: 09/ September/2024

Abstract

Organizational culture reflects the spirit of the organization and is the basis of communication between the members of the organization and external issues. An accounting information system includes a set of related activities, documents, and technological issues that are designed to collect, process, and report information for managers' decision-making purposes. The purpose of this research was to investigate the impact of organizational culture on accounting information system and operational performance. This research is descriptive-correlation in terms of data collection method. The statistical population in the present study includes all employees with more than 5 years of work experience/department managers, executive managers of companies admitted to the Tehran Stock Exchange, the size of the statistical population is 304 people. The sample of the present study was selected by available non-random sampling with a sample size of 30 (according to Morgan's table). The questionnaire of the present study was taken from the research of Van Dong Ha (2020). Also, in order to test the hypotheses of the research, the structural equation modeling method was used with PLS version 2.3 software. According to the research results, there is a significant positive relationship between organizational culture and accounting information system. Also, there is a significant relationship between organizational culture and operational performance.

Keywords: organizational culture, accounting information system, operational performance

¹ Department of Accounting, Nasser Khosrow Institute of Higher Education, Saveh, Iran. (Corresponding author) m.moradi@hnhk.ac.ir

² Department of Accounting, Nasser Khosrow Institute of Higher Education, Saveh, Iran d.gorji@hnhk.ac.ir

³ Department of Accounting, Nasser Khosrow Institute of Higher Education, Saveh, Iran. hajipour.m@hnhk.ac.ir.

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی